

FÜGGETLEN HAJDUSÁG.

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP.

Előfizetési árak:
egész évre 8 kor., félévre 4 kor., negyedévre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
Dr. NAGY BÉLA.

Megjelenik hetenként egyszer, vasárnap reggel
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. Vasut-utca 306.

Eltitkolt gabonakészletek.

A fővárosi napilapokban szinte mindennapos rovattá vált már az eltitkolt gabonakészletek lefoglalásáról szövegező jelentések közlése. Nincs olyan hét, hogy az élelmiszerek és gabonakészletek felkutatására rendelt hatóságok és közegek szinte meglepő mennyiségű gabonát fel ne fedeznének az ország különböző községeiben. A legutóbbi jelentések egyike szerint például a bácsbodrogmezei Vajszkán 1870 métermázsas, Pazéron 1267 métermázsas, Bácsujfalun pedig 1690 métermázsas gabonaműt foglaltak le.

Ezt a három számadatot annak jellemzésül hoztuk fel, hogy milyen nagy és mérhetetlen az elvakultság az ország egyes részeiben a hatóságnak azzal a jogos intézkedésével szemben, amellyel az ország gabonakészletét fel akarja becsmélni. Elhárított és érthetetlen, hogy a háború huszadik hónapjában, amikor már mindenkinek be kell látnia egyrészt azt, hogy csak az önzetlenség és áldozatkészség viharja ki számunkra a diadalt, másrészt az, hogy az állam és az állam rendszeressége biztosíthatja számunkra a védelmet és a fennmaradást, hogy tehát a háború huszadik hónapjában még mindig legyenek annyira önző, kapzsi emberek.

Mi más a magyar, osztrák és német katona hősiessége, mint valódi önfeláldozás, védelme másoknak, a hazának, édes mindannyiunknak.

Hiszen azt az áldozatkészséget, amely egész az élet feláldozásáig megy, soha és semmivel nem fizethetik vissza azok, akik itthonmaradtak, akik ma is folytatják polgári életüket, de egyenesen vétkeznek nők fiaink ellen azok, akik kapzsiság, pénzvágy, vagy bármi másféle indokból gabonakészleteiket eltitkolják és így közvetve hozzájárulnak ahhoz, hogy az ország ellenállóképessége csökkenjen.

A legerősebb és legvitézesebb hadsereg sem tud eredményt kivívni, diadalt aratni, ha háta mögött nincs egy szervezett, erős, öntudatos ország, amely ellátja mindennel, amire szüksége van és amely mindig új és új erőt tud a hadsereg ellátás, kimerült tagjaiba önteni.

A kormány teljesen jogosan és a cél érdekében indokoltan rendelkezik az országban levő és felhasználható táplálékokkal, élelmicikkkel, mert csak a kormány tudja valóban pontosan meghatározni, hogy mire van szüksége a hadseregnek és mi marad az itthonmaradottaknak.

Ma az első a hadsereg és csak ha a hadsereg úgy ki van elégítve, hogy teljes

erőben mehet új munkára, akkor jövünk mi, civilek. Bármily hasznos is az a munka, az a foglalkozás, amit az otthonmaradottak üznek, bármily szükséges az, hogy az otthonmaradott családok is részesüljenek a megélhetés előfeltételében, az élelmiszerekben, mégis mindig a legelső cél, a legelső szempont a hadsereg.

Azok tehát, akik gabonájukat eltitkolják — tegyék azt, akár csak önzésből, akár egyenesen haszonlesésből, — vétkeznek mind polgártársaikkal, mind hazájuk, mind hadseregünk hősi fiaival és azok itthonmaradt családjaival szemben. A kormány joggal és közérdekből jár el ezek ellen az emberek ellen teljes szigorúsággal és miután az ilyen lefoglalt készleteket egyszerűen kártérítés nélkül elkobozzák, a rekvirált gabonáért pedig rendes árat fizet az állam, saját érdekében is mindehki jobban teszi, ha nem rejtgeti gabonáját, hanem odaadja, még ha az egy kis áldozatába kerül is.

Az a nagy lelkesedést, azt a biztos győzelmi reményt, amely bennünket és szövetségeseinket, ellenségeink kételkedése és remegése között és azzal szemben éltet, az ilyen momentumok csak zavart és ugyanakkor az egész nemzet öntudatosságát, ellenállóképességét gyengítik.

Harcvértői és külpolitikai események.

A világháború legnagyobb tüzérvárosa Verdunnál tovább folyik. A német lövonalakon belül kő kövön nem marad; a föld és hegyoldalak felszántódnak; a dombok, hegycsúcsok, magaslatok 20-25 méterrel kisebbednek; falvak, városok romhalmazokban fekszenek. Verdun várost a polgári lakosság rég elhagyta. Pusztulás, romlás képe mindenütt. A támadások és ellentámadások váltakozó szerencsével folynak. Megállapítható azonban, hogy a németek vasgyűrűje egyre szűkül a vár körzetében. Azt is el kell ismerni, hogy a franciák végső erőfeszítése nagy lendületű és eddig sikeres volt. Hogy sokáig nem tudnak már ellenállani, valószínű. De időt és tért nyertek emberanyagjuk, felhalmazott municiójuk javarészeinek megmentésére. E mellett hátrább fekvő új védelmi vonalról is gondoskodhattak. A német támadások gondos előkészület és nagy óvatosság mellett, hihetetlen erővel történnek, ép ezért a franciákra nézve most minden lépés életbevágó, döntő fontossággal bír.

Az ötödik orosz offenzíva az Isonzó partjánál nagy erővel indult meg. Alig tartott azonban 4-5 napig, kissé ellanyhult.

Ugy látszik, hogy e heves offenzívával a franciák szorult helyzetén akartak az olaszok segíteni.

Az oroszok besszarábiai offenzíváját hír szerint Pau francia tábornok vezeti. Kölcsonkért vezérekkel és vezérkari tisztekkel dolgoznak az entente államok, de az eredmény így is csak a régi.

Szaloniki előtt minden csendes. Albániában Durazzo elfoglalása óta fontosabb események nem történtek. A bolgár, osztrák-magyar csapatok ez idő szerint Elbasszán város előtt állanak s félkör alakban veszik körül Valona vidékét. Valonát az olaszok folyton erősítik. Itt komolyabb harcokra lehet kilátás.

A francia hadügyminiszter Gallieni lemondott. Betegségét hozta fel lemondása okául. Utódja Roques tábornok lett.

Nagy nyugtalanságot idézett elő Tirpitz német főtengernagy, tengerészeti államtitkár lemondása. Hatalmas szervező erő, nagy koncepciójú vezér volt ő a német vizeken. Lemondása összefüggésben áll a tengeralattjárók kérdésével és a német belpolitikai helyzettel, mely az utóbbi időben egyre idegesebb és bonyolultabb kezd lenni. Az Egyesült Államok és Németország között kitört ellentétek gyors elsimitását várnák Tirpitz félrevonulásától. Utódja eddigi helyettese Capelle tengernagy lett.

A török-orosz fronton, a suezai csatornánál és az Irak-fronton különösebb esemény mostanában nem fordult elő.

Városi közgyűlés.

(Cs. M.) Rendkívüli közgyűlést tartott a város képviselőtestülete folyó hó 13-án hetfőn 10 órakor Dr. Fekete László polgármester elnöklésével.

A közgyűlés megnyitása és a múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után a közgyűlés áttért a tárgysorozatba felvett ügyek tárgyalására.

Polgármester előterjesztette, hogy Nagy Sándor h. közgyám hadiszolgálatra bevonult, miért is a tanács a háború tartamára ideiglenesen Parti Gábor ny. tanítót alkalmazta h. közgyámul, a mit a közgyűlés tudomásul vett.

Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága jóváhagyta a képviselőtestületnek azt a határozatát, a melyben a városi közigazgatási alkalmazottak háborús segélyét 19,444 koronában állapította meg, a képviselőtestület határozata ellen felebbező Győry Ida óvónő, Vágó Vilma és Karai Krisztina menházvezetőnők felebbezéseinek visszautasítá-

sával pedig kimondta, hogy a képviselőtestület a háborus segítyt szigorúan a B. M. körrendelet figyelembe vételével helyesen állapította meg s felebbezők a közigazgatási alkalmazottak közé nem számíthatók. A közgyűlés a törvényhatóság határozatát tudomásul vette, felebbezőknek azonban joguk van az ellen 15 nap alatt ismét felebbezni.

A városi helypénz és mérték használati díjakról alkotott vármegyei szabályrendeletre alispán ur felhívása folytán kimondta a képviselőtestület, hogy miután a vásárok helypénzt helybelieknek fizetni nem kell, a mértékhasználati díjak fizetését pedig jogosnak tartja, mert abból a városnak is jövedelme lesz, a szabályrendeletben megnyugszik s az ellen felebbezni nem kíván. Ezzel kapcsolatosan Császi Jakab képviselő indítványára elhatározta még a közgyűlés, miszerint a baromfi vásártéren a közönség érdekeinek megvédése céljából egy kisebb fajta mázsát állít fel. A mázsza beszerzésével és annak mikénti kezelgetésével tanácsot bízta meg.

Számvevő jelentette, hogy az 1914. évi közpénztári, valamint a közpénztárban kezelt alapok számadásai összeállítottak s pár héten belül az 1915. évi számadások is készen lesznek. Ezen jelentés folytán az 1914. és 1915. évi közpénztári, valamint az ezen évekről szóló téglagyári számadások megvizsgálására Zakar Sándor elnökle alatt Weinberger Gábor, Horog Sándor, Muhi Dániel, Nagy Sámuel, Herceg Gábor, Kiss János és Oláh Lajos képviselők választottak meg. Helyettes elnökül Weinberger Gábor jelöltetett ki. A számvizsgáló bizottság jelentését 60 nap alatt beterjeszteni köteles.

Herceg Bálint képviselő kifogásolta a miért az 1914. évi számadások elkésve adattak be. Polpármester erre előadta, hogy a pénztár a háborus dolgok következtében ez elmúlt évben annyira túl volt terhelve munkával, hogy a számadásokat e miatt későn tudták összeállítani, kijelentette azonban, hogy ennek megismétlődését a jövőben maga sem tűri s minden igyekezetével azon lesz, miszerint a számadások nemcsak a pénztár által idejekorán összeállíttassanak és számvevő útján az előirt időben a közgyűlés elé terjesztessenek.

A belsőlegelőre való kihajtást a közgyűlés március 20-ikában állapította meg. A legelődíjak ugyanazok lesznek, mint a múlt esztendőben.

Tudvalevő dolog, hogy a képviselőtestület az összes városi tisztviselőket eltiltotta a takarékpénztári mellékfoglalkozástól. Hogy mi indította erre a képviselőtestületet, azt most nem fejtegetjük, elég az hozzá, hogy a közgyűlési határozat indokolása alapján nemcsak a városi, de általában a községi alkalmazottakat el lehetne tiltani ettől a foglalkozástól. A fokozatos felebbezés folytán a m. kir. belügyminiszter úgy határozott, hogy az 1912. évi 58. t.-c. 24. §-a alapján a képviselőtestületnek a joga a felett határozni, miszerint az egyes tisztviselőinek megengedi-e a mellékfoglalkozást vagy sem, így tehát Hajdúszoboszló város képviselőtestülete csak a törvényben gyökerező jogával élt akkor, a midőn a polgármester kivételével többi tisztviselőinek nem adott engedélyt ezen mellékfoglalkozás gyakorlására. Závory Béla városi mérnök azonban sehogy sincs beletnyugodva a közgyűlésnek ezen határozatába, mert egy most beadott kérvényében azt kérte, hogy előbbi határozatának meg-

változtatásával mondja ki a képviselőtestület, miszerint neki a Hajdúvármegyei Takarékpénztárban viselt felügyelő-bizottsági tagsági mellékfoglalkozás viselésére engedélyt ad, kérelmét azzal indokolta, hogy a szervezési szabályrendelet szerint a városi mérnöknek a magánygyakorlat nemcsak meg van engedve, de kötelességévé is van téve, a pályázati hirdetés is ez alapon lett kibocsátva, ő erre az állásra ennek tudatában pályázott. Ettől eltekintve a felügyelő-bizottsági tagság gyakorlása hivatalos kötelességét nem sérti, mert azt a késő délutáni órákban is el lehet végezni s nem kerül annyi időbe, mint pl. egy hold földnek a határ távolabbi részében való kimérése. A képviselőtestület ezt az érvelést nem fogadta el, hanem Herceg Bálint és J. Kiss Gábor felszólalására a kérelmet elutasította s azt azzal indokolta, hogy nem akarja egyik tisztviselőt a másikkal szemben előnyben részesíteni s hogy a szervezési szabályrendelet szerint megengedett mellékfoglalkozás a mérnöki magánmunkálatra vonatkozik, így tehát semmiképen sem magyarozható abba a takarékpénztári foglalkozás. Závory Béla ezen határozat ellen tudomásunk szerint felebbezést ad be, a melynek elintézését kíváncsian várjuk

Közigazgatási bizottsági ülés.

Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága hétfőn délelőtt tartotta rendes havi ülését Domahidy Elemér főispán elnökle alatt. Jelen voltak az ülésen: Pákozdy Sándor alispán, Rásó István főjegyző, Nagy József kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Reitz János kir. főállatorvos, dr. Cseke Sándor árvaszéki elnök, Surgoth Jenő gazd felügyelő, Paksy Károly, Ujhelyi Andor, Köblös Samu, dr. Csohány András, Forrai József közig. biz. tagok, Hajdu Ferenc tanfelügyelő, dr. Czegléd Mihály vármegyei főügyész, dr. Losonczy Álmos főorvos, Keleti Izsó műszaki tanácsos, Ercesey Gyula másodfőjegyző.

Rásó István főjegyző terjesztette elő az alispáni jelentést. B szerint a közigazgatás menetében semmi rendkívüli esemény nem fordult elő. E peronospora elleni védekezés céljából a földmivelési miniszter május végéig terjedő időre 300 mm. rézgálicot bocsátott a vármegye rendelkezésére, melyet kifognak osztani. A még szükséges mennyiséget később fogja engedélyezni a miniszter. A tavaszi mezőgazdasági munkálatok biztosítására felhívta az alispán a vármegye hatóságait, hogy a még elvetésre alkalmas földek területeit írják össze. A földmivelésügyi miniszter értesítette a vármegyét, hogy 4300 hadifogoly munkást bocsájt rendelkezésre. Az aratási munkák azonban ezzel a hadifogolykontingenssel el nem végezhetők. Aggodalomra nincs ok, mert az aratáshoz megfelelő katonai munkásosztatok fognak rendelkezésre állani.

Reitz János főállatorvos tett ezután jelentést, mely szerint az állategészségek közül csupán a veszettség került észlelés alá Hajdúnánáson. Fertőzve voltak a múltból Téglás, Földes és Püspökladány takonykórral, Nádudvar sertéspestissel, Hajdúszoboszló és Vámospércs veszettséggel.

A vármegyei adózásról Nagy József pénzügyigazgató tett jelentést. Befolyt ál-

lami adóból 18443 K, bélyegjövődékekben 66812 K, jogilletékekben 42424 K, fogyasztási és italadóban 18116 K. Jelentette még a pénzügyigazgató, hogy a hadbavonultak családtagjai részére március 3-ik napjáig 17260 család részére 22657 korona napisegély utalványoztatott ki. A gabonaneműek, liszt, stb. felkutatása a vármegyében folyik. Elkoboztak 7004 métermázsát. A felkutatás óta a felek a megye területén 18791 métermázsza búzát önként jelentettek be.

Surgoth Jenő gazdasági felügyelő jelentést tett a tavaszi munkálatok végzéséről. Az őszi vetések jól fejlődnek. A mezőgazdasági helyzet nagyon komoly és bizonytalan, miután igen kedvező időjárás mellett is csak úgy lesz biztosítható a termés, ha az otthonmaradt gazdaközönség a legnagyobb odaadással veszi ki részét a munkából.

Keleti Izsó műszaki tanácsos a vármegye területén átvonuló állami és törvényhatósági közutak állapotáról tett előterjesztést. Február hóban a nedves időjárás dacára a munkán burkolattal ellátott átkelő szakaszok kivételével általában véve kielégítő volt a közutak állapota. A folytonos esőzések következtében egyes közutak mentén a belvizek szinmagassága annyira emelkedett, hogy egyes utszakaszokon, nevezetesen az Ujfehértő-böszörményi közut a nádudvari-Kaba-földesi uton 3-4 km. szakaszon a víz az utpadlókat is elöntötte. Közlekedési akadályok azonban nem álltak elő.

A vármegye közegészségügyéről tett jelentést ezután Losonczy Álmos főorvos. A hólyagos himlő járvány ügyét ismertette benne részletesen. Hajdúvármegyében 11 község volt fertőzve hólyagos himlővel, melyet a hazatérő katonák hurcoltak be. Püspökladányban 12, Hajdudorog, Nádudvar és Tetétlen községekben 8-8 esetben fordult elő megbetegedés, a többi községben a hólyagos himlő szórványosan észleltetett.

A járvány főfészke Balmazújváros volt, ahol legelőször a cigánysoron tapasztalták a betegséget, majd úgy elterjedt a hólyagos himlő, hogy a község 15 utcája lett megfertőzve. A polgári lakosság körében naponta állandó volt a megbetegedés.

Eleinte a vágóhidat rendezték be járványkórháznak. Ez csakhamar zsufolva lett, úgy, hogy újabb járványkórház felállításáról kellett gondoskodni.

A veszedelmes helyzetről Losonczy Álmos dr. t. főorvos felterjesztést tett a belügyminiszterhez s javasolta, hogy rendelje el Balmazújvárosban a himlőoltást. A belügyminiszter intézkedése nem késett soká s az oltás február 26-án megkezdődött. Az oltáshoz a Ferenc Salvátor kórházból három orvost rendeltek ki s nyolc napig tartott a balmazújvárosiak újraoltása.

Ez idő alatt mintegy 12 ezer ember kapott védőoltást. A község lakossága az oltást igen nyugodtan fogadta s minden tekintetben elősegítette a hatósági emberek munkáját. Február havában 55 megbetegedés volt négy halálzással hólyagos himlőben.

Az újra oltás következtében megvan a reménység arra, hogy a veszedelmes járvány megszűnik. Már eddig is bi-

zónyos javulás tapasztalható az aggályosnak mutatkozott helyzetben.

A főorvos jelentését a közigazgatási bizottság tudomásul vette.

Hajdumegye termésének biztosítása.

Hajdúvármegye közigazgatási bizottságának hetfői ülésén élénk vitát folytattak Hajdumegye termésének, illetőleg a most meglévő és elrejtett gabona készletek felkutatásainak módjaitól felől. Nagy József kir. tanácsos, pénzügyigazgató jelentette a bizottságnak, hogy Hajdúvármegye területén a pénzügyőrség március hó 3-ig 7902 métermázsza gabonát foglalt le mint elrejtett készleteket s ennek hatása alatt az egyes gazdálkodók 18,791 métermázsza búzát önként jelentettek be.

E jelentéshez Nagy József pénzügyigazgató azt a megjegyzést tette, hogy bár a pénzügyőrség tagjai nagy buzgalommal folytatják a felkutatási munkát, még sem győzik ellátni a dolgokat, mert az elrejtett készletek kinyomozása óriási nehézséggel jár. Az eddigi eredmények mutatják, hogy még nagy mennyiségű gabona van elrejtve s ezért módot kell találni arra, hogy az idevonatkozó miniszteri rendeletek a legszélesebb körben publikáltassanak s az érdekelteket figyelmeztessék arra, hogy milyen súlyos következményekkel jár most már, ha a hatóság teszi rá a kezét a készletekre. Így jobb, ha még most is bejelentik a gabonát. Azután rátért arra szóló, hogy a vármegyének gondoskodni kell arról is, hogy az elkobzott készletek elszállítása kellő erővel biztosíttassék.

Domahidy Elemér főispán kifejtette, hogy ebben a tárgyban újabb miniszteri rendelet érkezett, amely felhatalmazza az alispánt, hogy a községekben és városokban az értelmiséget, mint a papot, tanítót, intelligensebb egyéneket kirendelhesse a gabona rekviráláshoz.

Pákozdy Sándor alispán megjegyezte, hogy a kirendeléshez bár joga van, mégis hiszi, hogy leendő intézkedésével nem kell azonnal erősebb eszközöket alkalmazni.

A bizottság végül elhatározta, hogy a szükséges tennivalók eszközzésére az alispán figyelmét felhívja.

Forray József bizottsági tag, földbirtoke előadta, hogy tapasztalatai vannak arra vonatkozóan, hogy a földmivelő lakosság tévesen értelmezi a rekvirálást s azt hiszi, hogy az állam minden ellenszolgáltatás nélkül veszi el a gabonáját. Ez az oka annak, hogy igen sokan csak annyi földet vetnek be gabonával, amennyi a házi szükségletek kielégítésére szolgál.

Domahidy Elemér főispán kijelentette, hogy miután itt igen súlyos esetről van szó, pontos adatokat kér arra, hogy hol követnek el a hazával szemben ilyen halatlannal nagy visszaélést.

Forray előadja, hogy Nádudvaron és a környékén általános a földmivelő lakosság ezen eljárása.

Domahidy Elemér főispán szerint ezt a törvényt igen súlyosan bünteti s így nem lehet megtorlás nélkül hagyni. Az illetőket a kiosztott vetőmag felhasználása felől kérdőre vonják s ha nem tudja igazolni, hogy hová tette, megbüntetik, mert ez kö-

zönséges csalás. Azt is szigorúan megbüntetik, aki minden elfogadható ok nélkül parlagon hagyja a földjét.

Pákozdy Sándor alispán: A törvény és a miniszteri rendeletek az ilyen visszaélést büntetőjogilag üldözik. Intézkedést fog tenni.

A közigazgatási bizottság elhatározta, hogy az illetékes főszolgabírókat kiküldik a visszaélések megvizsgálására s beigazolt esetekben a büntető feljelentés megtételére utasítják a hatóságokat.

A F. M. K. E. háborus gyermekkertjei.

Ma, amikor az egész országot áthatja annak a gondolata, hogy a háboru győzelmes befejezésének egyik főfeltétele, hogy az országnak megmunkáltassék a földje és biztosíttassék mindannyiunk kenyere, Craus István Nyitramegye főispán-kormánybiztosa, az egyesület ülnökének kezdeményezésére életre való mozgalmat kezdeményez a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület Mozgalmának az a vezető gondolata, hogy miután az ország férfi-közönsége a harctéren teljesíti a kötelességét, az asszonyra hárul a föld megmunkálásának a kötelessége. Az asszony hazafias készséggel teljesíti is ezt a kötelességét, ha viszont a társadalom addig, amíg ő verejtékes munkáját végzi, gondoskodik a gyermekei felügyeletéről, hogy azok föl ne gyujtsák a házat s pusztulás veszedelmébe ne csússzanak a községek. A F. M. K. E. elnöksége mindjárt a kérdés megoldásának is megadja a kulcsát, amikor főveti az eszmét, hogy amíg a család anyák mindnyájunk kenyeréért munkában állanak, azokban a községekben, ahol óvodák nincsenek, gyűjtsék össze a gyermekeket (például a májustól-októberig szünetet tartó iskolákban) és tartsák őket reggeltől-estig felügyelet alatt, amíg az anyjuk haza nem tér a munkából és át nem veheti ismét a gyermekeit. Az iskolát mindenestre ingyen engedi át erre az istenes célra az állam, a község, vagy a felekezet. A felügyeletet szintén ingyenesen eivállainá a község intelligenciája főlválva vagy az iskolai szünetet élvező tanító vagy tanítónő, legrosszabb esetben pedig a község előregedett és munkaképtelen lakossága. Az intelligencia végezné a gyermekek szellemi és lelki vezetését, a község ö.eg és munkaképtelen lakossága pedig a gyermekek személyi (tisztasági stb.) gondozását. Élelmezést pedig szivesen ad a gyermekeknek az anyjuk vagy a hozzátartozók, vagy pedig a község melegsívű lakossága, amelynek bizonyára mindig lesz egy egy kanálka leve-se, vagy főzeléke a szegényebb gyermekek számára. A F. M. K. E. elnöksége már meg is kereste a működési területéhez tartozó vármegyék egyházi és politikai hatóságait, a felvidéki püspököket, főispánokat és alispánokat, hogy hatóságaik területén lehetőleg sürgősen szervezzék meg ezeket a háborus gyermekkerteket, amelyek a társadalom minden újabb megterhelése nélkül meg adják a családanyáknak a lehetőséget, hogy a harctéren küzdő férfiak helyett családjaiknak és mindnyájunknak a megélhetés főfeltételeit megszerezhessék.

A F. M. K. E. elnöksége megtiszteltetésnek venné, ha ezt a tervét a testvér közművelődési egyesületek s a működési területén kívül álló vármegyék egyházi és politikai hatóságai is magukévá tennék.

Aranyért vasat. *)

A keze selymes, lelke bársony.
Milyen szép is a Kisasszony,
A szive azért ver, hogy másnak
Vigaszt, reményt fakasszon.
Odaadta vasért cserébe
Minden aranyát boldogan . . .
Maga édes tán' nem is tudja,
Mily aranyos jó szive van.

Az én szívem ellenkezőleg
Milyen a vas, olyan hideg.
Keménnyé vált az életharcban
Egyedül Ön heviti meg.
Ha hát nem sajnált odaadni
Minden ékszert, mely kincset ért:
Legyen oly jó adja cserébe
Aranyos szívét a vasért!

Dr. Fekete László

*) A költő legközelebb megjelenő vers-könyvéből.

HIREINK.

— Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára! Hadsegélyző Hivatal főpénztára, Képviselőház.

— Szeretetadományokat a frontra szállít a Hadsegélyző Hivatal Átvételi különytmenye, IV., Váci-utca 38. sz.

— A ref. templomban ma délelőtt Szabó Antal lelkész predikál.

— Dr. Fekete László polgármester a helyben hadbavonultak özvegyeinek, árváinak és szegénysorsu családtagjainak felségélyezésre egy versfüzetet fog kiadni saját költeményeiből.

— Hajdu Ferencz kir. tanfelügyelő a héten hivatalos vizsgálatot tartott az állami polgári fiúiskolában.

— Március 15-ike alkalmából a ref. templomban délelőtt 9 órakor Demjén Ferenc lelkész mondott a nagy naphoz méltó emelkedett szellemű imát.

— Kitüntetés. A német császár Jeges Sándor 16-ik huszár ezredbeli őrmesternek, Jeges János nyug. árvagyám fiának a német harcos hadiérmet adományozta. Ő felsége a király megengedte, hogy Jeges a német császártól kapott kitüntetést elfogadhassa és viselhesse.

— 18 évesek sorozása. Az 1898. évben született népfelkelő ifjak összeírását a honvédelmi miniszter elrendelte. A bemutatkozó szemlék április 14 és május 3-ika között ejtetnek meg országsszerte. Az alkalmasnak találtak bevonulása valószínűleg május első felében lesz.

— A fogyasztási és értékesítő szövetkezet igazgatóságának és felügyelő-bizottságának e hó 4 én tartott ülésében Borbély Gábor elnök-igazgató indítványára a hajduszoboszlói hadbavonultak özvegyei és árvái segélyezésére a jelen voltak egyelőre 200 koronát szavaztak meg. Ugyanezen gyűlésen határozatott el, hogy a szövetkezet évi rendes közgyűlését április hó 9-én tartja.

— **Jutalomjáték.** A városunkban időző Tiszai-féle szintársulat Dorner Jenő komikusának kedden lesz a jutalomjátéka. Guthy Somának „Kormánybiztos” darabja kerül színre. Ez a bohózat nagy sikereket ért el a budapesti Vígyszínházban. A darab iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

— **Gazdasági Bank r.-t. Hajdusoboszlón** értesíti mindazon ügyfeleit, akik az intézetnél hadikölcsönt jegyeztek, az intézet pénztáránál a hivatalos órák alatt a hadikölcsön kötvényt átvehetik. A Gazdasági Bank r.-t. igazgatósága.

— **Öngyilkos leány.** Hajduböszörményben egy Szabó Juliánna nevű 18 éves leány maróggal öngyilkosságot követett el. A marólgolyó gyorsan végzett vele, hogy mire tettét észrevették, akkor már halott volt. A leány tettének okát senki sem tudja. A temetési engedélyt a kir. ügyészség megadta.

— **A vörös kereszt hajduböszörményi kórháza** részére ágy és fehérneműt adakoztak: Balogh Etelka tanya 1 párna, 1 ing. Balogh Sándorné tanya 1 párna. Barbócz Zsigmondné I. tized 1 párna, 5 ing. Padrah Sándorné I. tized 1 ing, 1 csomag. Kiss Mihályné III. tized 28. sz. 3 lábravaló, 4 ing, 1 zsebkendő. Barbócz Ferencné III. tized 147. sz. 2 párna. Czegléd Józsefné V. tized 1. sz. 1 párna 2 huzat. Molnár Jánosné IV. tized 14. sz. 1 párna, 1 ing, 2 lábravaló. Szathmári Bálintné III. tized 305. sz. 1 párna, 1 lepedő. Kircsi Laosné III. tized 236. sz. 1 párna. Harsányi Sándorné V. tized 133. sz. 1 párna, 2 ing. Kiss Károlyné III. tized 24. sz. 1 párna. K. Szilágyi Istvánné 1 párna, 2 huzat, 2 lábravaló. Id. Csanády Istvánné I. tized 1 párna, 2 huzat. Ifj. Szilágyi Imréné VI. tized 62. sz. 2 párna. Grünberger Adolfné 1 párna. N. N. 3 párna, 2 ing, 2 lábravaló. Sándor Jánosné VI. tized 261. sz. 1 párna. Horváth Sándorné VI. tized 31. sz. 2 párna. Ifj. Makay Jánosné VI. tized 108. sz. 1 párna, 2 ing, 2 lábravaló. Id. Katona Imréné VI. tized 158. sz. 1 párna. Özv. Székely Gáborné VI. tized 2 párna. Szoboszlai Zsófia VII. tized 125. sz. 2 párna. Molnár Antalné VI. tized 455. sz. 3 párna. Ádám Samuné I. tized 143. sz. 1 párna, 2 ing, 2 huzat.

— **A németországi „Ostpreussenhilfe” ügyvezető bizottságának** elnöke Lüdinghausen báró a következő távirattal fordult Khuen-Héderváry Károly grófhhoz a Háboruban Feldult Tűzhelyeket Ujrafelépítő Országos Bizottság elnökéhez: „A Nagyméltóságod elnöklete alatt álló Háboruban Feldult Tűzhelyeket Ujrafelépítő Országos Bizottságának az a nagylelkű elhatározása, hogy a közös csatamezőkön megpecsételt német-magyar vérszövetség megerősítéséül elvállalja Geudauennek, az oroszultta keletporoszországi városnak társhadigyságát, Németországban mindenütt örvendő visszhangra fog találni és utját fogja egyengetni a közös ellenségtől feldult magyar kárpáti falvak javára megindító németországi akciónak. Kérem Nagyméltóságodat, engedje kifejeznem személyes hálás köszönetemet is azért az értékes támogatásért, melyet annak a Keletporoszági felsegítésére szánt akciónak juttatott, melyet én hittam életbe. Német hőseink sírjainak kegyeletes ápolásával Nagyméltóságod és a magyar hatóságok a hálnak elmulthatatlan emléket fogják belevésni a német szövetségesek szívébe. Szövetségesi

hűségül üdvözli Lüdinghausen br. kir. kamarás, az „Ostpreussenhilfe” ügyvezető elnöke és a Gerdauen hadi segítségére alapított „Berlin-Wilmersdorfi Egylet” elnöke.

— **Köszönetnyilvánítás.** Megboldogult férjem elhunytá alkalmából az ipartestület és tüzoltó egylet tagjainak, valamint mindazoknak, kik a temetésen résztvenni szándékoztak, bántudatukat enyhíteni szivesek voltak. ezúton fejezzük hi hálás köszönetünket. Özv. Borbély Jakabné és családja.

— **Érdekes felmentő ítélet.** A kassai m. kir. honvéddadosztály bíróság február 20-án M. Szigeten kiszállott, hogy egy még 1914. november havában a rögtön ítélő bíróság által előbb halálra, kegyelmi úton pedig 10 évi fegyházra elítélt és büntetését a váci orsz. fegyházban töltő ember újított perében a legfelső honvéd hadi Törvényszék parancsa folytán új ítéletet hozzon. — Ez az ember Lumoly György, akit az orosz hadseregnek 1914 október havában Máramarosba történt betörése alkalmából az oroszoknak a vármegyéből való kiveretése után néhány irigye és ellensége azzal vádolta, hogy egyet-étett a betörő ellenséggel, sőt a szénát, zabot, szekeret, lovat erőszakkal és ingyen rekviráló kozákokat ő vezette Falussletlán egyik-másik gazda házához, sőt nekik még a fosztogatásban is segédkezett. Lumoly György, aki különben igen módos gazda s aki fiatalabb korában a 85-ös bakáknál szolgált és a katonaságnál ökéket is megtanult magyarul, sehogy sem birt megnyugodni sorsában. A fegyházból több ízben levelet írt dr. Kardos Samu debreceni ügyvédnek, felkérve őt, hogy ujtssa meg perét és hallgattassa ki az ártatlanságát bizonyítani hivatott tanuit. Egy teljes esztendőnél hosszabb ideig tartott az új bizonyítékok beszerzése, míg végre most február 21-én elérkezett az új tárgyalás határideje. A m. kir. Haditörvényszék Lumoly Györgyöt 3 napig tartó tárgyalás után a hűtlenség és árulás vádjára alól teljesen felmentette s szabadságra való helyezését elrendelte.

— **A hadsegélyező bélyegek és az ügynökök** A Hadsegélyező Hivatal az ügynöki visszaélések minél hathatósabb megelőzésére az összes polgármesterekhez, főszolgabírákhoz és községi jegyzőkhöz részletes tájékoztatót küldött, melyben újra leszögezi, hogy ügynököket a saját kiadványai terjesztésében nem folalkoztat. Fölvívja figyelmét a hadsegélyező jótékonyági bélyegekre, melyeket mindenki tetszése szerinti mennyiségben vásárolhat a Hivaltól, de fölragasztásuk valamely műlapra vagy egyéb elárusított cikket egyáltalán nem jelenti azt, hogy a kérdéses cikket a Hivatal javára vagy a Hivatal égisze alatt árusítják. Ha bármely cég ügynöke mégis ilyen megtévesztő kijelentésekkel dolgozik, át kell adni a legközelebbi rendőrhatalóságnak. A Hivatal reméli, hogy a tájékoztató részletes, precíz adatai után az ügynöki visszaélések minden stratégiája összeomlik.

— **Mágnás Miska.** Február tizenkettedikén ünnepi külsőségek között lezajlott idei szezon első nagy operett-szenzációja: a Király Színház bemutatta Szirmai Albert új operettjét, a Mágnás Miskát. Szirmai Albert új búbajos zenéje, a „Mágnás Miska” egyszerre meglepte a nagyközönséget szépségével. A végtelen bájos operett teljes zenéje két füzetben jelent meg. Egy-egy füzet ára 3 korona. Kapható a kiadónál: Rózsa-

völgyi és Társa cs. és kir. udvari zenemű és könyvkereskedőnél, Budapest IV. Szervita-tér 5.

— **Örökzöld koszoru hőseink sírjára.** Uray Sándor debreceni ref. lelkész egy vigasztaló könyvecskét adott ki a világháború gyászviselői használatára. A gyönyörű könyvecske ára mindössze 1 korona. Nem teheti le kezéből e könyvecskét senki úgy, hogy meg ne vigasztalódna. Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk e művet, mely már is nagy elterjedésnek örvend.

— **Magán postaforgalom Szerbiával.** A magyar osztrák csapatok által Szerbiában megszállott területeken Aranjelovac, Belgrád, Grn Milanovac, Kragujevac, Obrenovac, Palanka, Sabac és Valjevó helyeken felállított I. osztályu hadtáp-postahivatalok a magánpostaforgalomban is résztvesznek. E hivatalokhoz közzönséges levelezőlapok, nyitott és lezárt levelek, nyomtatványok (hirlapok), áruminták és értéklevelek ugyanazon feltételek mellett küldhetők, mint az a magyar-osztrák csapatok által Orosz—Lengyelországban megszállott területekkel való forgalomra nézve elő van írva. Ezek a hadtáp-postahivatalok egyttal a hozzájuk utalt katonai csapatok és intézetek postaforgalmát a tábori postahivatalokra nézve előirt szabályok szerint szintén lebonyolítják.

Őszi hang.

Hideg eső hull a tájra . . .
Rosz idő jár a madárra
A pacsirta azt dalolja:
„Ha még egy zöld bokor volna . . .
És egy szép, halk nyári este
A holdvilág meg-meg lesne,
S ezüstpalástot vonna ránk
Midőn egymásba forr a szánk
Gögcicselő altató dalt
Dudolgatva a lomb alatt,
S a pirkadó hajnal fénye,
Mint a boldogok reménye
Ránk borulna szeretettel
Oh! Most tudom! mi veszett el?! . . .

Hideg eső hull a tájra
Rosz idő jár a virágra
Busul a szép őszi rózsá!
A hervadás le sir róla!
Mi baj? Mi fáj? Megkérdezem.
Halkan ezt dudolja nekem:
„Napsugár volt a kedvesem;
Reám borult szerelmesen
Minden nap és minden reggel
Édes csókkal, szerelemmel
Mesebeli tündér álmom!
Ez volt az én boldogságom! . . .
Hanem . . . úgy egyidő óta
Elkerül . . . s nem tudok róla.

Hideg eső hull a tájra
Rosz idő jár a világra
Puska ropog . . . ágyu dörög . . .
Amott egy haldokló hörög
Emitt egy sebesült hajdul,
S nem hallani a nagy zajtul
Mi lehet a kívánsága?
Egy korty viz-e? Vagy egy lándzsa? . .

Bent az erdőben valahol
A pacsirta tovább dalol
Puska, ágyu tovább dörög
A haldokló tovább hörög
. . . Sir, szenvedés, halál, nóta
A nagy világ takarója!

Trencsénteplic, 1915. dec. 1.

Madarász József.

Hajdumegyei Takarékpénztár.

TARTOZIK.

Mérleg-számla.

KÖVETEL.

V a g y o n	Korona	f.	Korona	f.	T e h e r	Korona	f.	Korona	f.
Pénztár:					Részvénytőke			1.000,000	—
Kézpénz az anya intézetnél	63,114	03			Tartalékok:				
Osztrák-Magyar Bank giró sz.	16,775	58			Saját tartaléktőke	547,263	12		
M. Kir. postatakarékp. csekksz.	27,572	82			Nyugdíjalap	87,757	99		
Kabai fióktelep készpénzkészlete	1,878	07			Ingyenértékcsökkenési tartalék	40,189	02		
Szováti fióktelep készpénzkészlete	1,471	01			Jótevény alap	5,175	50		
P.-Ladányi fióktelep készpénzk.	3,920	23	114,731	74	Árvaház alap	4,718	24	685,103	87
Váltók:					Betétek:				
Jelzáloggal biztosítva	2.610,000	—			Könyvecskére	1.951,019	72		
Személyi hitel, jótállással	1.132,825	20	3.742.825	20	Folyószámlán	76,235	49	2.027,255	21
Kötvénykölsönök:					Hitelezők:				
Jelzáloggal	1.030,349	54			Folyószámlán	118,324	41		
Jótállással	20,343	—	1.050,692	54	Lombard-előlegekben	80,000	—	198,324	41
Adósok:					Visszleszámított váltók			1.502,040	—
Folyósz. fedezettel és bankoknál	186,245	18			Engedményez. jelzálogok.			703,716	03
Folyószámlán árufedezettel	7,795	59	194,040	77	Osztalék, kifizetetlen			333	—
Értékpapírok:					Atmen. tételek egyenlege			18,152	95
Tőzsdén jegyzettek	336,124	—			Nyereség folyó évről			92,441	60
Vidéki papírok	108,700	—							
Függő kamatok	7,033	—	451,857	—					
Ingyenértékcsökkenési tartalék									
Intézeti ház	70,445	99							
Hajduszoboszlói term. és áruakt.	91,525	26							
Kabai termény- és áruaktár	98,050	16							
Karczagi földbirtok	178,000	—							
Árverésen vett ingatlanok	78,076	50	516,097	91					
Nyugdíjalap értékpapírai									
Karczagi gazdaság									
Aruszámla									
Felszerelések									
Perköltés előleg									
Hátralékos kamatok:									
Váltóknál	34,721	43							
Kötvényeknél	33,520	26	68,241	69					
			6.227,367	07				6.227,367	07

TARTOZIK. Veszteség-nyereség számla. KÖVETEL.

K i a d á s o k	Korona	f.	Korona	f.	B e v é t e l e k	Korona	f.	Korona	f.
Kifizetett kamatok:					Kamatjövedelmek:				
Betétkamatok	91,682	57			Váltókamatok és jutalékok	301,256	02		
Visszleszámítási kamatok	119,933	18			Kötvénykamatok és jutalékok	90,775	81		
Eng. kötvények kamatai	34,699	23	246,314	98	Folyószámlai kamatok	626	35		
Adók és illetékek:					Adómentes értékpapirkamatok	17,772	35	410,430	53
Állami és községi adók	36,947	28			Ingyenértékcsökkenési tartalék				
Betétkamataidó	9,401	18			Föld és házbirtokból	10,341	22		
Illetékek	840	61	47,189	07	Raktárjövödelmek	15,657	72	25,998	94
Üzleti költségek:					Vegyések:				
Tiszti fizetések	31,030	—			Kezelési díj Önszegélyző Szö-				
Tisztviselők drágasági pótléka	1,305	—			vetkezettől	2,994	28		
Raktárköltés	11,030	55			Jövedelem aruszámlán és ve-				
Napibiztosági díjak	1,104	—			gyes jutalékok	11,199	69	14,193	97
Folyó költségek	7,203	74	51,673	29					
Leírások:									
Értékpapíroknál			13,004	50					
Folyó évi nyereség			92,441	60					
			450,623	44				450,623	44

A PÉNZTÁRÉRT:
Fazekas Blanka.

Hajduszoboszló, 1915. december 31-én.

Körner Béla,
elnök-igazgató.A KÖNYVVEZETÉSÉRT:
Erdős Lajos,
főkönyvelő.

A Z I G A Z G A T Ó S Á G:

Dr. Baltazár Dezső, Barbócz Zsigmond, Dr. Czeglédy Mihály, Cseke Gábor, Hetey Ignác, Jeges János,
Mandel Samu, Parti Gábor, Szabó Antal.

A F E L Ü G Y E L Ő - B I Z O T T S Á G:

Adler Ferenc hadbavonult.

Zakar Sándor,

Závory Béla.

Csiha Márton,

— **Helyreigazítás.** A szegény iskolás gyermekek felruházására rendezett előadáson id. S. Kovács Sándorné 10 koronát felülfizetett.

Hadbavonult Dr. Nagy Béla távollétében: a szerkesztésért felelős: **BOR JÁNOS.**
Kiadó: **BORBÉLY SAMU.**

Kiadó lakás.

Két utcai szoba, előszoba, konyha, kézi kamra, fás kamra, pince ápril vagy május 1 re kiadó Hódos Lajosnál, a posta mellett.

Kardos László

Debrecen, Kossuth utca 9. szám alatti üzletében

Paplanok készen, vagy rendelésre, vattával, vagy pehellyel clottból gyapjuszatínból és selyemből. Csipke, szövet és vászon függönyök, ágy- és asztalterítők.

727
1916

Hirdetmény.

A hadmentességi díj alá tartozó egyének által teendő bejelentések tárgyában. Felhivatnak a hadmentességi díj alá

tartozó egyének, hogy az 1916. évi hadmentességi díj kivetésére vonatkozó bejelentéseiket a városi adóügyosztálynál a folyó évi március hó végéig annál is inkább adják be, mert akik vallomási ívük beadását elmulasztják, azok terhére az 1880. évi XXVII. t. c. 20. §-a értelmében kirovando hadmentességi díj 3—6-szoros összegének megfelelő pénzbírság szabatik ki.

A bejelentési ív nyomtatványokat az ez iránt jelentkezőknek díjtalanul adja ki a városi adóügyosztály.

Hajduszoboszló, 1916. márc. 1.

Székely József
a. j. jegyző.

Hajduszoboszló város rendőrkapitánysága

772
1916. R.

Hirdetmény.

A m. kir. minisztériumnak 714—1916. M. E. számú rendelete alapján a cukor legmagasabb ára Hajduszoboszló város területére a következőkben állapított meg;

Süveg cukor kgrammja	1 kor. 24 fill.
Kocka cukor	1 kor. 28 fill.
Kocka cukor egész kartonnal kgrammja	1 kor. 26 fill.
Por cukor kgrammja	1 kor. 28 fill.
Kristály cukor kgrammja	1 kor. 24 fill.

Jelen hirdetmény azzal tétetik közzé és küldetik meg az összes cukor eladásával foglalkozó kereskedőknek, hogy az, aki a jelen hirdetményben kitüntetett árnál cukrot magasabb árban elad, vesz vagy közvetít, kihágást követ el és az 1916. évi L. t. c. 9. §-a alapján két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig

terjedhető pénzbüntetéssel büntetettetik.

Hajduszoboszló, 1916. március hó 14-én.

Körner Géza
rkapitány.

Meghívó.

A Hajdumegyei Takarékpénztár
1916. március 26-án délelőtt 10 órakor Hajduszoboszlón, az intézet hivatali helyiségében

XXXIV-ik évi rendes közgyűlését

tartja, melyre a részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1915-ik üzletévről.
2. A mérleg megállapítása és határozathozatal a tiszta nyereség felosztása iránt.
3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
4. A felügyelő-bizottság megbízási ideje lejárván, négy felügyelő bizottsági tag választása 3 évre.
5. A közgyűlés előtt legalább 5 nappal az igazgatósághoz írásban beadott indítvány tárgyalása.

Hajduszoboszló, 1916. febr. 20.

Az igazgatóság.

Jegyzet. Figyelmeztetnek a tisztelt részvényesek, hogy az alapszabályok értelmében a közgyűlésen csak azok gyakorolhatják az őket megillető jogokat, akik részvényeiket az alapszabályok 48. §-a értelmében a közgyűlés előtt legalább 3 nappal az intézet, vagy a fióktelepek pénztáránál letétbe helyezik.

Az eredeti zárszámadások 8 nappal a közgyűlést megelőzőleg az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt a részvényesek által megtekinthetők.

Osztalékszelveink intézetünk és fióktelepeinknél, valamint Budapesten a Hazai Bank r.t.-nél válthatók be.

Legujabb divatu
menyasszonyi és eljegyzési
ékszereket jutányosan

Megyei telefon 696.

Halász Nándor

órák és ékszerésznél vásárolhatunk,

Debrecenben

a nagytakarék ujjalotájában.

Megyei telefon 696.